

PRED PREMIERO

Nasilje in seksizem monoteizma

Slovensko ljudsko gledališče Celje bo danes premierno uprizorilo dramo Mučenik nemškega dramatika Mariusa von Mayenburga v režiji Borisa Kobala

Violeta Vatovec Einspieler

Z izborom besedila enega najbolj prodornih in zanimivih avtorjev nemškega gledališkega prostora si v **SLG** Celje obetajo pritegniti zlasti mlajšo generacijo. Osrednji lik je namreč srednješolec. "Igra na sodoben način s kratkimi prizori in hitrim tekstom, črnim humorjem lahko mladim približa gledališče kot prostor, ki se jih živo dotakne na njim zanimiv način," je ob napovedi nove premiere povedala upravnica celjskega teatra **Tina Kosi**.

Nosilno vlogo versko in skrajno konzervativno usmerjenega dijaka Benjamina Suedela so zaupali najmlajšemu članu celjskega igralskega ansambla **Blažu Dolencu**. V predstavi so dobili priložnost tudi študentje AGRFT: **Urban Kuntarič** v vlogi dijaka Georgea Hansena ter **Živa Selan** in **Beti Strgar** v alternaciji vloge dijakinje Lydie Weber.

Krut, kritičen in duhovit

Dramatika, dramaturga in režiserja **Mariusa von Mayenburga** uvrščajo v srednjo generacijo sodobnih nemških avtorjev. "Sodi med bolj provokativne, v vseh svojih besedilih inteligentno kruto in duhovito secira anomalije sodobne družbe brez zadržkov in zavor. Značilno zanj je tudi, da se pri svojem pisanju vzdrži vsakršnih sodb. Prepušča publiko, da se sama opredeli do kompleksnih vprašanj, ki jih zastavlja v svojem pisanju. Nasilje in mučenje sta pogosti temi v njegovem pisanju, a ju razume kot posledico izpraznje-

nosti in odtujenosti v medsebojnih odnosih. Zanima ga družina kot osrednja celica družbe, predvsem pa zapleteni medsebojni odnosi v družini in družbi," razlaga dramaturginja **Tatjana Duma**. Dodaja, da dramatik von Mayenburg v središče dogajanja rad postavlja mladega človeka, ker je prepričan, da ima še vse možnosti za spremembe v življenju. V drami Mučenik je avtor kritično ost uperil tako v družino kot šolo in cerkev. Preko teh treh institucij pa na celotno družbo in skozi tekst pokaže na nedelovanje celotnega družbenega sistema, ki se

*Kritično do
družbe in sistema,
v katerem se
posamezniki
odrekajo
odgovornosti*

ob Benjaminovih pritiskih zruši in odpove na vseh ravneh. Ta izredno inteligentni najstnik, ki bi se moral pri svojih letih družiti s prijatelji in zabavati, odkrije Sveto pismo in v bran svojih prepričanij navaja najbolj sovražne, nasilne in zastrašujoče citate iz Biblije. Drama je kritična predvsem do družbe in sistema, v katerem se vsi posamezniki odrekajo odgovornosti do sistema.

Mlade igrajo mladi

Boris Kobal je že večkrat režiral v

Celju, drugič v karieri pa se srečuje s tem nemških dramatikom. "Mayenburgova besedila so zelo shematsko in jasno napisana, sledijo dramaturškemu loku, ki je zelo logičen in pripelje do dramaturškega konca. V tej drami ohranja ta lok, a je igra razbita na 27 prizorov, ki se pletejo med sabo, zato je bil velik tudi scenografski izziv," pravi režiser in dodaja, da sta se s scenografino Uršo Vidic dogovorila, da se bo vse dogajalo v velikem bazenu, kjer se zgodba začne in tudi konča. V bazen so postavljena tudi vsa prizorišča. "Benjamin je zmes provokativnosti in manipulacije in skozi izbrane svetopisemske citate zmaguje v konfliktih. Izpostavil bi, da Blaž s to vlogo briljantno dela in se je zelo uspešno spopadal z ekstremi, ki jih ima Benjamin. Fajn je, ko imaš v ekipi mlade ljudi. Mlad človek prinese na oder neko posebno energijo, ker je na neki način še nedolžen, željan sprobiti vse, kar se da," pravi režiser.

Tekst za funt mesa

Blaž Dolenc je navdušen nad tem, da je dobil tako veliko vlogo in seveda priložnost: "Ko sem prvič bral tekst, si nisem mislil, da je lahko Biblija interpretirana tudi na tak način. To me je šokiralo. V tej interpretaciji se skriva ogromno seksizma, arogantnosti, totalne podrejenosti žensk ... Ko tekst prvič bereš, se ti zdi površinski, ko ga zajahaš in greš v globine, odkrivaš, da je tekst še kako globok. Igrati tega psihopata, odpreti toliko čustvenih stanj, se resno vreči v ta bazen, poln kritikih delov, je za igralca vznemirljivo in zanimivo." Izpostavi še grenko spo-

znanje ob študiju predstave: "Noben sistem ni varen, nobena demokracija ni varna, vse je zelo trdno navzven, noter pa je polno lukenj. Zdi se mi, da smo tako ranljivi in tako šibki in ne varni," pravi mladi igralec. "Med študijem predstave nas je, imam občutek, obdajala slaba karma. Bile so poškodbe, bolezni ... Čez tak tekst ne moreš brez težav, zdi se mi, da mora zanj vsak igralec dati svoj funt mesa. A se spleča."

Ustvarjalci predstave

Poleg Blaža Dolenca v predstavi igrajo še **Renato Jenček** (ravnatelj Willy Batzler), **Minca Lorenci** (profesorica biologije, kemije zemljepisa Erika Roth) **Andrej Murenc** (profesor zgodovine in športne vzgoje Markus Dorerflinger), **Rastko Krošl** (župnik in učitelj verouka Dieter Menrath) in **Jagoda** (Benjaminova mati Inge Suedel). Drugi sodelavci predstave so še prevajalka **Mojca Kranjc**, kostumografinja **Mira Strnad**, avtor glasbe **Peter Eldan** in lektor **Jože Volf**.

Odziv na debate o islamu

V gledališkem listu je objavljen tudi zanimiv intervju Tatjane Doma z avtorjem. Na vprašanje, od kod ideja za Mučenika, odgovarja: "Ta drama je bila moj odziv na debato o islamu, ki se mi je zdelo - in se mi še vedno zdi - dvolična. Ti novi desničarski politiki se pretvarjajo, da branijo tako imenovane zahodne oziroma krščanske vrednote. Prvič, mislim, da ti ljudje nimajo najmanjšega pojma, o čem govorijo. Ničesar ne vedo o kulturi, ki jo domnevno branijo. Drugič, resno dvomim o tako imenovanih krščanskih vrednotah. In ravno o tem sem hotel spregovoriti v Mučeniku: preden začnemo navajati Koran, da bi dokazali, kako nasilno besedilo je, bi si morali podrobno ogledati "našo" Knjigo. Vtis imam, da so pravzaprav vse monoteistične religije v navzkrižju z demokratičnimi vrednotami, ker pač izvirajo iz avtokratskih časov in kultur. Povrh tega vse prežema globoka patriarhalna struktura. Se pravi - če hočemo pluralno in svobodno družbo z enakimi pravicami za vse, naš moralni kompas ne bi smele biti monoteistične religije."

Vseh 27 prizorov Mučenika se dogaja v velikem bazenu. Foto: Jaka BABNIK